

โต๊ะก็คือโต๊ะ

A Table is a Table

เทเทอร์ บิคเซล เขียน
อำภา ไอตระกูล* แปล

ผมอยากจะเล่าเรื่องเกี่ยวกับชายชราคนหนึ่งผู้กึ่งพันปี เป็นเรื่องเกี่ยวกับชายชราคนหนึ่งซึ่งไม่มีคำพูด คำจาอะไรเหลืออยู่อีกเลย เขามีใบหน้าที่เหนียวหนำๆ เหนียวอ่อน เหนียวเกินกว่าจะขี้นหัว เหนียวเกินกว่าจะโกรธจะเคืองอะไรได้ ชายคนนี้อาศัยอยู่ในเมืองเล็กๆ เมืองหนึ่ง ในบ้านตรงสุดถนนแถวๆ สีแยก การที่จะบรรยายชายผู้นี้ดูแทบจะไร้ความหมาย เพราะเขาไม่มีผิดแปลกแตกต่างไปจากคนอื่น ๆ แม้แต่ลักษณะ เขาใส่หมวกสีเทา สวมกางเกงสีเทา ใส่เสื้อสีเทา ในฤดูหนาวก็จะใส่เสื้อคลุมยาวสีเทาทับอีกชั้น คอของเขา ผอม ผิวแห้งเหี่ยวย่น ทำให้คอเสื้อเชิร์ตสีขาวที่ใส่อยู่ดูหลวมเกินขนาด

ห้องซึ่งเป็นที่พำนักของเขายู่บนชั้นสูงสุดของตัวตึก บางทีชายผู้นี้อาจเคยแต่งงาน มีลูกมีได้มาแล้วครั้งหนึ่งก็ได้ อาจเคยอยู่ที่เมืองอื่นมาก่อน ที่แน่ชัดก็คือ ครั้งหนึ่งเขาเคยเป็นเด็ก แต่เป็นเด็กในช่วงสมัยที่เด็ก ๆ ถูกแต่งตัวเหมือนผู้ใหญ่ ก็อย่างที่เรเคยเห็น ๆ กันจากรูปถ่ายในอัลบั้มของคุณยายคุณย่านั่นแหละ ในห้องของชายคนนี้มีเก้าอี้สองตัว โต๊ะหนึ่งตัว พรมหนึ่งผืน เตียงหนึ่งหลังและตู้หนึ่งใบ บนโต๊ะเล็กๆ มีนาฬิกาปลุกตั้งอยู่ ข้าง ๆ เป็นกองหนังสือพิมพ์เก่า ๆ และอัลบั้มรูป ที่ฝาผนังด้านหนึ่งติดกระจกหนึ่งบาน และมีรูปภาพแขวนอยู่หนึ่งรูป

ในตอนเช้าชายชราผู้นี้จะออกไปเดินเล่น ตอนบ่าย ๆ ก็จะไปเดินเล่น พูดทักทายกับเพื่อนบ้าน บ้างสองสามคำ ส่วนตอนเย็นและค่ำเขาจะนั่งที่โต๊ะในห้อง

เป็นอยู่เช่นนี้เหมือน ๆ กันทุกวันไม่เปลี่ยนแปลง แม้แต่ในวันอาทิตย์ และเมื่อเขานั่งอยู่ที่โต๊ะ เขาก็จะได้ยินเสียงนาฬิกาเดินดังตึก ตึก ตึก ตลอดเวลามีแต่เสียง ตึก ตึก ตึก ของนาฬิกา

แต่แล้วก็ปรากฏวันพิเศษขึ้น เป็นวันที่แลเห็นแสงอาทิตย์ ไม้ร้อนจัด และไม่หนาวจัด มีเสียงนกร้อง ผู้คนเดินไปมาหน้าตาแจ่มใสเป็นมิตร เด็ก ๆ วิ่งเล่น และที่พิเศษสุดก็คือชายชราเกิดรู้สึกพอใจต่อทุก ๆ สิ่งขึ้นมาอย่างจับปล้น เขายิ้ม

* ผู้เชี่ยวชาญประจำสาขาวิชาภาษาเยอรมัน คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คราวนี้ละ ทุกอย่างจะเปลี่ยนแปลง เขาคิด พลังปลดกระดุมเสื้อเชิร์ตเม็ดบนสุด ถอดหมวกมาถือไว้
เร่งฝีเท้าเดินเร็วขึ้น แดงโยกตัวเป็นจังหวะ เขารู้สึกดีใจและเป็นสุข เขาเดินมาถึงถนนที่อยู่ พักหน้าทักทาย
เด็ก ๆ เมื่อถึงบ้านไซประดูเข้าไปในห้อง เขาก็ขึ้นบันไดไปชั้นบน หยิบกุญแจออกมาจากกระเป๋า

ทว่าในห้องทุกสิ่งทุกอย่างคงที่เหมือนเดิม มีโต๊ะหนึ่งตัว เก้าอี้สองตัว และเตียงนอนหนึ่งเตียง
เมื่อเขาเดินไปหย่อนตัวลงนั่งที่โต๊ะ ก็ได้ยินเสียงนาฬิกาเดินดัง ตึก ตึก ตึก พลังความปิติยินดีที่มีอยู่ในขณะ
นั้นก็หมดสิ้นไป เพราะ ... เพราะไม่มีสิ่งใดเปลี่ยนแปลงเลย

ชายชรา รู้สึกโมโหและโกรธเป็นที่สุด

เขาแลเห็นใบหน้าตนเองในกระจกเป็นสีแดง เพราะเลือดจืดแรง เห็นดวงตากระพริบกระตุก เขา
กำมือแน่น แล้วก็ยกกำปั้นทุบโต๊ะดังปัง ในตอนแรกเขาทุบเพียงครั้งเดียว แต่แล้วเขาก็ทุบซ้ำอีกครั้ง และ
อีกครั้ง จากนั้นก็รวกกำปั้นลงไปบนโต๊ะอย่างไม่นับ พร้อมกับตะโกนดื้อยิบว่า

“มันต้องมีการเปลี่ยนแปลง ต้องมีการเปลี่ยนแปลง ต้องมีการเปลี่ยนแปลง”

เขาไม่ได้ยินเสียงนาฬิกาเดินเลย เขาเริ่มรู้สึกเจ็บมือ แสบคอและเสียงแหง หลังจากนั้นเขาก็เริ่ม
ได้ยินเสียงนาฬิกาเดินอีก ตึก ตึก ตึก ไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลงแม้แต่สักวินาที

“เห็นแต่ย้ายโต๊ะตัวเดียวกันนี่แหละ” เขาพูด “เก้าอี้ริ ก็ย้ายตัวเดิม เตียงก็หลังเดิม รูปก็ใบเดิม
โต๊ะฉันก็เรียกมันว่าโต๊ะ รูปก็เรียกว่ารูป เตียงก็เรียกว่าเตียง เก้าอี้ก็เรียกว่าเก้าอี้ ทำไมนะ ทำไมต้องเป็นเช่นนี้
ด้วย พวกฝรั่งเขเรียกเตียงกันว่า “ลิ” โต๊ะเรียกว่า “ตาเบลอ” รูปเขาก็เรียกกันว่า “ตาโบล” เก้าอี้เรียก
“แฮล” ผู้คนเขาก็เข้าใจกันดี พวกคนจีนก็เรียกแบบของเขา พวกเขาก็เข้าใจกันดี

เออ ทำไมไม่เรียกเตียงว่ารูปละ ชายผู้นั้นคิด เขายิ้ม แล้วก็หัวเราะ เขาหัวเราะดังลั่นจนเพื่อน
บ้านที่ห้องข้าง ๆ เคาะผนัง พร้อมกับตะโกนปรามมาว่า “ค่อย ๆ หน่อย”

“อะฮ่า มีการเปลี่ยนแปลงแล้วละ คราวนี้” เขาร้อง

ต่อจากนั้นเขาก็เริ่มเรียกเตียงว่ารูป

“ฉันเหนื่อยและง่วงนอนแล้ว ฉันจะขึ้นรูปนอนละ” เขาพูด ตอนเช้าเมื่อเขาตื่นนอน เขาก็นอนเล่น
อยู่บนรูปนาน ๆ พลังก็คิดใคร่ครวญว่าควรจะเรียกเก้าอี้ชื่ออะไร เขาตกลงใจจะเรียกเก้าอี้ว่านาฬิกาปลุก

เป็นอันว่า เมื่อชายชราตื่นนอน เขาก็ลุกขึ้นจากรูป แต่งตัวแล้วไปนั่งบนนาฬิกาปลุก ยกแขนท้าว
ไปที่โต๊ะ แต่เวลานี้เขาเลิกเรียกโต๊ะว่าโต๊ะแล้ว แต่กลับเรียกว่าพรม ดังนั้น ในตอนเช้าเมื่อเขาตื่นขึ้น เขาจึง
ลุกขึ้นจากรูป แต่งตัว แล้วก็ไปนั่งที่พรม บนนาฬิกาปลุก พร้อมกับคิดว่าเขาควรจะเรียกสิ่งต่างๆ อย่างไร
ปรากฏว่าเขา

เรียกเตียงว่ารูป

เรียกโต๊ะว่าพรม

เรียกเก้าอี้ว่านาฬิกาปลุก
เรียกหนังสือพิมพ์ว่าเตียง
เรียกกระจกว่าเก้าอี้
เรียกนาฬิกาปลุกว่าอัลบั้มรูป
เรียกตู้ว่าหนังสือพิมพ์
เรียกพรมว่าตู้
เรียกรูปว่าโต๊ะ และ
เรียกอัลบั้มรูปว่ากระจก

เพราะฉะนั้น ในตอนเช้าชายชราผู้นี้จึงมักนอนเล่นอยู่บนรูปเป็นเวลาานานๆ พอ 9 โมง อัลบั้มรูปก็จะตีบอกเวลา เขาก็จะลุกขึ้น ก้าวลงมายืนบนตู้เพื่อจะได้ไม่หนาวเย็นที่เท้า แล้วเขาก็จะหยิบเสื้อผ้าออกมาจากหนังสือพิมพ์ จัดแจงแต่งตัว มองดูตัวเองในเก้าอี้ที่ฝาผนัง แล้วก็เดินไปนั่งบนนาฬิกาปลุกที่พรม หยิบกระจกขึ้นมาพลิกๆ หาดูจนกระทั่งพบโต๊ะมารดาของเขา

ชายชรารู้สึกสนุกมาก เขามีฝืนการใช้คำเรียกสิ่งต่างๆ ทั้งวันเพื่อจะจำได้ถูกต้อง เขาเปลี่ยนคำเรียกทุกอย่างใหม่หมด เวลานี้ เขาก็ไม่ใช่ชายคนหนึ่งอีกต่อไป แต่เป็นชาอันหนึ่ง และคำว่าชา เขาก็เรียกว่าเช้า ส่วนคำว่าเช้า เรียกว่าผู้ชาย

คราวนี้เขาก็อาจเล่าเรื่องราวต่อไปได้เอง อาจจะใช้วิธีของชายผู้นี้เปลี่ยนคำเรียกสิ่งต่างๆ เสียใหม่ เช่น

ตีบอกเวลา	เรียกว่า	ยีน
หนาวเย็น	เรียกว่า	มองดู
นอน	เรียกว่า	ตีบอกเวลา
ลุกขึ้น	เรียกว่า	หนาวเย็น
ยีน	เรียกว่า	พลิก

เรื่องก็จะดำเนินไปได้ดังนี้

เวลาผู้ชาย ชาชรานั้นก็ตีบอกเวลาเล่นอยู่บนรูปนานๆ พอ 9 โมง อัลบั้มรูปก็จะยีน ชานั้นก็หนาวเย็น จะพลิกบนตู้เพื่อที่จะได้ไม่รู้สึกลมองดูที่เช้า

ชายชราได้ไปซื้อสมุดสีฟ้ามาเล่มหนึ่ง แล้วก็จัดแจงจดคำใหม่ต่างๆ ลงในสมุดจนเต็ม ปรากฏว่าเขาต้องใช้เวลามากทีเดียว ผู้คนจึงแทบจะไม่ได้เห็นเขาลงไปในที่ถนนอีก

ต่อจากนั้นเขาก็เริ่มเรียนคำที่เรียกสิ่งต่างๆ ใหม่ทั้งหมดอย่างตั้งใจ พร้อมกับเขาก็เริ่มลืมคำที่ถูกต้องของแต่ละสิ่งไปทีละน้อยๆ กล่าวได้ว่า เวลานี้เขามีภาษาใหม่ที่เป็นของตัวเองแต่ผู้เดียวโดยเฉพาะ

ปรากฏว่าบางครั้งเขาเริ่มฝันในภาษาใหม่ของตนแล้ว เขาแปลเนื้อเพลงที่เคยเรียนในโรงเรียนเป็นภาษาใหม่ของเขาด้วย และทดลองร้องฟังเล่นเบาๆ อยู่คนเดียว

แต่ในไม่ช้าเขาก็เริ่มรู้สึกว่า การแปลเนื้อความให้เป็นไปตามภาษาใหม่นั้นไม่ใช่เรื่องง่าย ทั้งนี้เพราะเขาสัมภาษษาเก่าไปเกือบหมด เขาต้องเปิดหาคำที่ถูกต้องจากสมุดศัพท์ที่จดไว้ ด้วยเหตุนี้ เขาจึงเริ่มกลัวที่จะพูดคุยกับคนอื่น ๆ เขาต้องนั่งคิดนานเสมอว่าคนอื่น ๆ เรียกสิ่งนั้นสิ่งนี้ว่าอย่างไร เพราะสำหรับเขา

คำว่า รูป	คนอื่นเรียกว่า	เตียง
คำว่า พรม	คนอื่นเรียกว่า	โต๊ะ
คำว่า นาฬิกาปลุก	คนอื่นเรียกว่า	เก้าอี้
คำว่า เตียง	คนอื่นเรียกว่า	หนังสือพิมพ์
คำว่า เก้าอี้	คนอื่นเรียกว่า	กระจก
คำว่า อัลบั้มรูป	คนอื่นเรียกว่า	นาฬิกาปลุก
คำว่า หนังสือพิมพ์	คนอื่นเรียกว่า	ตู้
คำว่า ตู้	คนอื่นเรียกว่า	พรม
คำว่า โต๊ะ	คนอื่นเรียกว่า	รูป
คำว่า กระจก	คนอื่นเรียกว่า	อัลบั้มรูป

สภาวะการณ์ดำเนินไปถึงขั้นที่บางครั้งเขาถึงกับหัวเราะเมื่อได้ยินคนอื่นพูด เขาต้องหัวเราะเมื่อได้ยินใครพูดว่า

“พรุ่งนี้คุณจะไปดูฟุตบอลไหม” หรือเวลามีคนพูดว่า “ฝนตกติดต่อกันมาสองเดือนแล้วนะ” หรือเมื่อมีใครพูดว่า “ฉันมีลุงอยู่ที่อเมริกา” เขาต้องหัวเราะ หัวเราะ เพราะเขาไม่เข้าใจประโยคเหล่านั้นเลย

อย่างไรก็ตาม นี่ไม่ใช่เรื่องน่าขำ มันเป็นเรื่องน่าเศร้า เป็นเรื่องที่เริ่มต้นอย่างเศร้า และจบลงอย่างเศร้า

ปรากฏว่า ชายชราผู้ใส่เสื้อคลุมสีเทาไม่สามารถจะเข้าใจภาษาของคนอื่น ๆ อีกต่อไป ที่จริงก็ไม่ใช่เรื่องร้ายแรงอะไร

ที่ร้ายแรงมากกว่านั้นอยู่ที่ว่า คนทั้งหลายไม่เข้าใจเขาอีกเลยต่างหากด้วยเหตุนี้ชายชราจึงเลิกพูดตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

เขาเจ็บไปเลย

คงพูดแต่กับตัวเองเท่านั้น

และแม้แต่จะทักทาย เขาก็ไม่ทำอีกเลย

(แปลจากเรื่อง Ein Tisch ist ein Tisch ของ Peter Bichsel จากหนังสือ Kindergeschichten สำนักพิมพ์ Hermann Luchterhand, Neuweid-Berlin 1969)

บันทึกผู้แปล

เพเทอร์ บิคเซล (Peter Bichsel) เกิดที่เมืองลูเซิร์น ประเทศสวิตเซอร์แลนด์เมื่อปี ค.ศ. 1935 จบการศึกษาสายครุศาสตร์ ทำงานเป็นครูอยู่ระยะหนึ่งที่เมืองซูควิลและเมืองเบลลัค ต่อมาหันมาสนใจงานด้านการประพันธ์ จึงเลิกเป็นครูและเริ่มเขียนหนังสืออย่างจริงจังตั้งแต่ปี ค.ศ. 1964 เขาประสบความสำเร็จมีผลงานตีพิมพ์ในภาษาเยอรมันออกมาเป็นระยะๆ ทั้งในรูปแบบนวนิยาย เรื่องสั้น กวีนิพนธ์ บทละครวิทยุ และสารคดี ได้รับรางวัลการประพันธ์ต่างๆ ทั้งของประเทศสวิตเซอร์แลนด์และของประเทศเยอรมัน รวมทั้งสิ้น 5 รางวัล เคยได้รับเชิญให้ไปสอนวิชาการประพันธ์ที่มหาวิทยาลัยในอเมริกาและในเยอรมันหลายแห่ง ปัจจุบันเพเทอร์ บิคเซล ทำงานเป็นนักเขียนอิสระอยู่ที่เมืองเบลลัค

งานของบิคเซลมีลักษณะพิเศษเป็นของตัวเอง เห็นได้ชัดในการใช้ภาษาและวิธีการเล่าเรื่องอย่างเรียบง่าย ให้ความรู้สึกว่ารธรรมตามาก แทบไม่มีอะไร แต่ในความง่ายและธรรมดานี้จะซ่อนแง่คิดที่แปลกและน่าสนใจไว้อย่างแยบยล

“โต๊ะก็คือโต๊ะ” เป็นเรื่องสั้นที่สะท้อนให้เห็นภาพชีวิตของคนในสังคมตะวันตกที่ต่างคนต่างอยู่ เป็นอิสระ แต่โดดเดี่ยว อ้างว้าง โดยเฉพาะคนชราและผู้ที่เกี่ยวข้องอายุกรทำงานแล้ว ส่วนใหญ่ถูกทอดทิ้งให้อยู่ตามลำพัง มีชีวิตอยู่ในโลกแคบๆ ในห้องพักและการออกไปเดินเล่นแถวๆ บ้าน ความสัมพันธ์ระหว่างผู้คนก็แทบจะไม่มีเลย นอกจากการทักทายอย่างผิวเผินตามมารยาทสังคม ภาษาที่ใช้จึงจำกัดอยู่ในวงแคบเช่นเดียวกับโลกแคบๆ ของแต่ละคน ชายชราในเรื่องพยายามหาความแปลกใหม่ให้แก่ชีวิตที่โดดเดี่ยวจำเจ แต่ทำได้ก็เพียงพูดคุยกับตนเองจนกลายเป็นความเคยชิน ซึ่งแยกตัวเขาออกจากโลกแห่งความจริง

ในเรื่องนี้ผู้เขียนยังชี้ให้เห็นอีกว่า ภาษามีบทบาทเป็นสื่อเพื่อให้เกิดความเข้าใจระหว่างบุคคลในสังคมทำหน้าที่ผูกและเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของคนในสังคมนั้นๆ เข้าด้วยกัน หากคนไม่ใช้ภาษาตามบทบาทและหน้าที่แท้จริงของมัน ภาษาก็จะหมดความหมายไปในที่สุด

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย